

under ingen Omstændigheder kunde meddele nogen Anden Privilegium til at forfærdige de omhandlede Bænde. Og forlænger man nu atter Monopolet paa 10 Aar, saa seer jeg virkelig ikke, hvad der skulde være til Hinder for, naar disse 10 Aar vare omme, atter at forlænge det paa andre 10 Aar. Det vilde altsaa blive et stedsevarende Monopol, lige imod Rescriptet af 10de April 1761 og vistnok imod alle almindelige Grundsætninger, og det blev kun en Ceremoni, at det skulde fornyes hvert 10de Aar.

Røster: Da den . . .

Formanden: Jeg forudsætter, at det er Thingets Mening, at den ærede Forslagsstiller kan tage Ord t (Ja! Ja!).

Røster: Da den ærede Justitsminister har erklæret, at han ikke vil mene at kunne overtage Ansvar for at meddele Fornyelse af Monopolet, saa maa jeg anmode Thinget om at overtage sig, at det ad Lovgivningens Vej fremmes. Naar det er sagt af den ærede 1ste Landstingsmand for 1ste Kreds (Hansen), at Anstalten vel nu vilde kunne udholde en Concurrence, da den har bestaaet saalænge, og har erhvervet sig et Renommé, maa jeg hertil svare, at der netop er en grundet Frygt i den Henseende, da det har vist sig, at der er Tilbøielighed til at paatage sig Fabrikationen af saadanne Bænde, naagtet Monopolet endnu bestaaer, og Anstalten kan ikke haabe, at den Anskuelse vedligeholder sig, at der ikke skulde blive meddeelt Nogen Privilegium til at fabricere enkelte Mineralbænde, imedens de Personer, som søgte saadanne isolerede Privilegier til Skade for Anstalten, vilde kunne godtgjøre, at de vare istand til at fabricere visse specielle Bænde, uden at de derfor besad de nøiagtige kemiske Kundskaber, som udfordres til i det Hele at forestaae en Brøndanstalt, og, naar der først er gjort Indgreb i Anstaltens Ret til at fabricere Bænde i Almindelighed, er den aldeles ruineret; thi de simplere Bænde, som ikke fordrer en saa betydelig Forberedelse, ere netop de, som betale sig bedst, hvorimod de mere complicerede ere de, af hvilke der bruges mindst, og paa hvis nøiagtige Tilberedelse Lægerne sætte den allerførste Priis. Det er en Feiltagelse, at man har meent, at jeg kunde

ønske noget Forbud mod at indforfrive kunstige Mineralbænde; men jeg har opfattet den Baaftand, at Anstalten ikke kan concurrere med de naturlige indførte Mineralbænde, men den maa ved en rigtig Benyttelse af sit Monopol søge at udelukke Indførelsen af de kunstige Mineralbænde fra andre Steder. Publicum vil dog ikke kunne blive overbevist om, at de ere rigtigt og nøiagtig tilberedte, forinden der ved Brugen er skeet Skade, eller de ere undersøgte en nøiagtig Control, som dog ikke med nogen Nytte kan gaae ud over enkelte Glasser eller Partier af Bænde. I Anledning af, at der er sagt, at der ikke er nogen Fare for Anstalten, om ogsaa Monopolet bliver naagtet, maa jeg vende tilbage til, at Anstalten anseer det farligt for sin Existent, og troer at skyld Publicum, at holde paa Monopolet, fordi det af dens Bestyrelse, som ogsaa af det kongelige Sundhedscollegium, ansees nyttigt i Publicums Interesse, at Anstalten bestaaer paa samme Maaade som hidtil.

Da Ingen videre ønskede at yttre sig, gif man over til Afstemning, hvorved Sagens Overgang til anden Behandling vedtoges med 21 Stemmer mod 13.

Orsted: Turde det ikke være hensigtsmæssigt, at der blev nedsat et Udvalg? Jeg troer, det var til Sagens Fordeel, om der blev nedsat et Udvalg.

Formanden: Jeg skal sætte dette Forslag under Afstemning.

Ved den derpaa følgende Afstemning blev det med 23 Stemmer mod 10 vedtaget, at intet Udvalg skulde nedsettes.

Formanden: Jeg har af Indenrigsministeren erholdt Underretning om, at Hans Majestæt har sanctioneret den af Rigsdagen vedtagne Lov, hvorved Indfødsret meddeles forskjellige Udlændinge. Loven er omdeelt paa de Herrers Pladser.

Formanden: Jeg skal dernæst opgive Dagsordenen for næste Møde Onsdag Kl. 12:

- 1) Til indledende Behandling Udkast til Lov om Ophævelse af den i 1736 oprettede geistlige og verdslige Enkelskifte for Nørrejylland og om Anvendelsen af dens Midler;